

Samenwerken met ouders in zorgtrajecten

Om leerlingen optimale ontwikkelingskansen te bieden is samenwerking tussen school en ouders van groot belang. Een positief en regelmatig contact tussen school en ouders, een partnerschap, bevordert de ontwikkeling en het leren van jeugdigen. Onder dit *partnerschap* wordt verstaan: *een proces waarin school en ouders er op uit zijn elkaar wederzijds te ondersteunen en waarin ze proberen hun bijdrage aan de opvoeding van het kind op elkaar af te stemmen, met als doel, het leren, de motivatie en de ontwikkeling van het kind te bevorderen*. Die samenwerking met ouders is van belang voor alle leerlingen en moet derhalve onderdeel zijn van algemeen schoolbeleid, maar het is met name belangrijk wanneer er extra zorg nodig is rond een jeugdige. En hoewel dit een evidentie lijkt, is dit nog allerm minst een vanzelfsprekendheid.

De ontwikkeling van een jeugdige is er bij gebaat dat scholen en ouders, beide vanuit hun eigen rol, samenwerken in hun pedagogische taak ten behoeve van kinderen / jongeren. Juist door hun uiteenlopende ervaringen met, kennis van en kijk op het kind kunnen ze elkaar heel goed aanvullen en ondersteunen. Het gezin heeft de meeste invloed op de persoonlijke ontwikkeling van een individu. Ouders hebben over het algemeen een betere kijk op het welbevinden van hun kind, de emotionele ontwikkeling en zicht op hoe het kind de school ervaart. Ouders beschikken over kennis van de gehele context van een leerling: dag-en-nacht, erfelijkheid (familietrekjes en dergelijke), de buurt, de geschiedenis vanaf de geboorte, enzovoort. In die zin zijn ouders ook de *context-deskundigen* bij tests en diagnoses. Ouders kennen meestal het beste de kansen en bedreigingen voor hun kind, weten veelal waar hun kind wel of niet wakker van ligt en weten ook of het kind al dan niet graag naar school gaat. Deze informatie een belangrijke aanvulling op en spiegel voor het beeld dat de school heeft van het kind. Scholen daarentegen hebben over het algemeen een betere kijk op de cognitieve ontwikkeling en het (sociaal) gedrag van leerlingen in de schoolcontext. En scholen zouden zich vaak meer moeten realiseren dat voor sommige door de school gesignaleerde problemen de oorzaak primair gezocht moet worden in de schoolsituatie in plaats van in de aanleg van het kind of de opvoedingssituatie thuis. Bundeling van die kennis en ervaring van ouders en scholen komt de pedagogische aanpak van een kind daarom zeer ten goede.

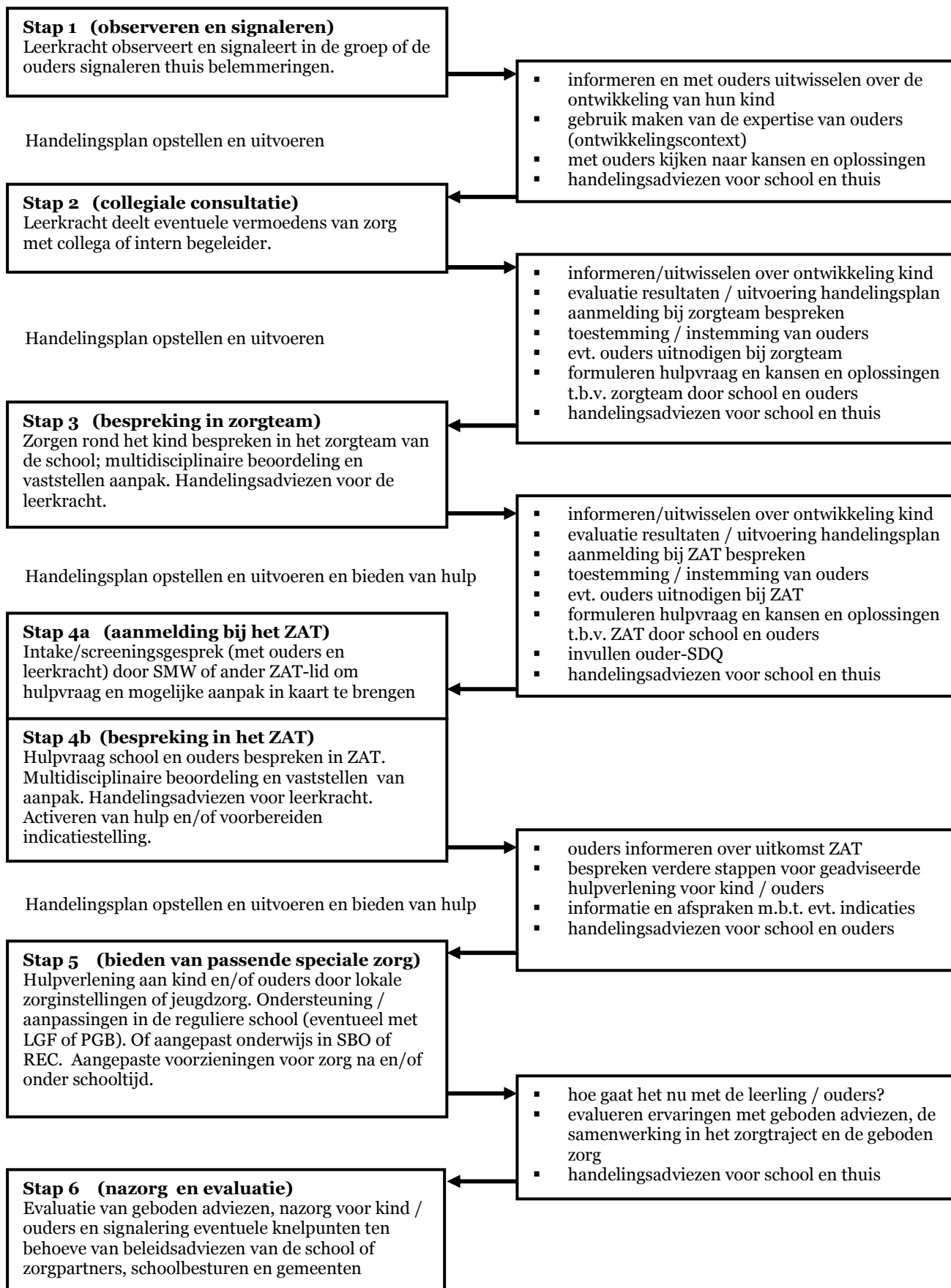
Bovendien is voor bespreking van de leerling met voor de school externe hulpverleners en het inzetten van eventuele hulpverlening de toestemming van ouders nodig. Dan heeft de school namelijk te maken met de *Wet op de bescherming Persoonsgegevens* en op wetgeving waaraan de zorginstellingen, zoals schoolmaatschappelijk werk, jeugdgezondheidszorg, bureau jeugdzorg, de leerplichtambtenaar of de politie gebonden zijn. Meer informatie hierover vindt u in de handreiking over ZAT's en privacy, die te vinden is op de website www.zat.nl. Hier kunt u ook een uitgebreidere notitie over de samenwerking met ouders in zorgtrajecten vinden.

Wanneer externe partijen betrokken worden gaat het vaak om gevoelige zaken. Ouders kunnen zich aangetast voelen in wat zij als hun privé domein beschouwen; de opvoeding van hun kind. De opstelling en aanpak van ouders en de gezinssituatie kunnen in het geding zijn. Dat maakt het des te noodzakelijker dat hierover zeer zorgvuldig met ouders gecommuniceerd wordt, waarbij het belang van het kind steeds voorop moet staan en de bindende factor vormt. Een oplossingsgerichte aanpak voorkomt daarbij dat ouders zich beschuldigd hoeven te voelen of de geboden oplossing als bemoeizucht ervaren. Ontevredenheid, mijden van contact en 'tegenwerking' van ouders in een zorgtraject ontstaan vooral doordat ouders vinden dat ze te weinig of te laat als gesprekspartner zijn uitgenodigd. Daar hebben ze in veel gevallen ook gelijk in, omdat ze vaak pas uitgenodigd worden nadat het besluit dat er hulp van buitenaf nodig is al genomen is.

Dit pleit er voor om als school beleid te maken over de momenten in het zorgtraject waarop in elk geval overleg met ouders gevoerd wordt. In het schema hieronder worden die contactmomenten en suggesties voor de inhoud daarvan in het zorgtraject genoemd. De stappen in het zorgtraject, vanaf het signaleren van belemmeringen in de ontwikkeling van het kind tot en met de evaluatie van het zorgtraject en de geboden zorg, staan in de linkerkolom benoemd. Deze stappen zijn gebaseerd op de niveaus van zorg, zoals die door de meeste scholen gehanteerd worden. Daarin zijn ook opgenomen de bespreking van de leerling in het zorgteam of het Zorg- en adviesteam (ZAT). In de rechterkolom staan de contactmomenten met ouders in het zorgtraject en de inhoud daarvan beschreven.

Zorgroute

Contact met ouders

Om het belang dat de school hecht aan samenwerking met ouders duidelijk te maken is het raadzaam het beleid van de school hierin op te nemen in de schoolgids. Hieronder treft u een voorbeeldtekst aan.

Voorbeeldtekst voor de schoolgids

Samenwerking met ouders

Onze school ziet haar ouders als een belangrijke partner voor het bereiken van optimale ontwikkelingskansen voor haar leerlingen. Wij vinden het belangrijk om, daar waar mogelijk, samen met u ons onderwijs zo goed mogelijk vorm te geven. Thuis en school zijn de belangrijkste leefmilieus van een kind. Als leerkracht observeren en signaleren wij de onderwijservaringen en ontwikkeling van uw kind. Als ouder doet u dagelijks andere ervaringen met het kind op. Wij streven ernaar deze ervaringen met elkaar uit te wisselen. Dit vinden wij belangrijk omdat het de mogelijkheid biedt om de ontwikkeling van uw kind zo goed mogelijk te stimuleren en te begeleiden.

Al onze onderbouwleerkrachten komen bij nieuwe leerlingen thuis op bezoek. Op deze manier kunnen we met elkaar kennismaken en kan een kind laten zien hoe zijn thuisomgeving eruit ziet. Kinderen zijn vaak trots op hun speelgoed, boeken, kamer of andere dingen en kunnen dit dan aan de leerkracht laten zien. Het geeft de leerkracht en ouders de mogelijkheid om te vertellen wat ze van elkaar verwachten.

Na zes weken in het nieuwe schooljaar nodigen wij alle ouders uit voor een kennismakingsgesprek met de leerkracht. Ervaringen over en met het kind kunnen uitgewisseld worden. Eventueel belangrijke informatie uit de overdracht van de vorige leerkracht kan vastgesteld worden.

Drie keer per jaar ontvangt uw kind een verslag. Hierin beschrijft de leerkracht de ontwikkeling van uw kind op onderwijskundig (taal, rekenen, lezen), sociaal- en emotioneel gebied. Na het eerste en derde verslag nodigt de leerkracht u standaard uit om langs te komen voor een 15-minutengesprek. In dit gesprek kunt u vragen stellen over het verslag en horen onze leerkrachten ook graag hoe u aankijkt tegen de ontwikkeling van het kind en welke ervaringen u thuis heeft. Mocht u of de leerkracht behoefte hebben om na aanleiding van het tweede verslag een afspraak te maken, dan is dat altijd mogelijk.

Samenwerken in de zorg voor kinderen

Soms verloopt de ontwikkeling van een kind niet optimaal. De leerkracht of u als ouder, signaleert dat het kind ergens moeite mee heeft. Dat kan zijn met rekenen of taal, met concentratie, maar ook met samen spelen of samenwerken. Als school vinden wij het belangrijk samen met u te kijken welke kansen en oplossingen er zijn om het kind die hulp of extra aandacht te bieden die het nodig heeft. U wordt dan ook uitgenodigd om dit samen met de leerkracht te bespreken. In dit gesprek willen wij met u van gedachten wisselen over hoe we samen uw kind zo goed mogelijk kunnen ondersteunen. Dan wordt er een handelingsplan gemaakt waarin staat op welke manier deze ondersteuning zal plaatsvinden. Dit handelingsplan en de resultaten ervan worden met u besproken.

Soms heeft de geboden hulp onvoldoende effect. De leerkracht kan dan de expertise van een collega, van onze intern begeleider of van het zorgteam op school inschakelen. Deze intern begeleider of de leden van het zorgteam kunnen een bredere kijk geven op het kind en op wat er eventueel aan de hand is. Bij ons op school wordt het zorgteam vertegenwoordigd door de jeugdverpleegkundige van de GGD en een schoolmaatschappelijk werker. Ook nu vinden wij het belangrijk om met u, als ouder van het kind, ervaringen uit te wisselen en te bekijken welke kansen en oplossingen er zijn voor de hulpvraag van uw kind. Op deze manier willen wij proberen een ieders deskundigheid optimaal gebruiken en gaan we na wat we op school en thuis zouden kunnen doen.

Om onze leerlingen zich zo goed mogelijk te laten ontwikkelen, werken wij nauw samen met het Zorg- en adviesteam (ZAT). Het ZAT is een (bovenschools) team van deskundigen die gespecialiseerd zijn in het ondersteunen van kinderen (en ouders) bij wie de ontwikkeling niet optimaal verloopt. Soms blijkt dat een oplossing hiervoor niet gemakkelijk is te vinden of dat de aanpak van school en thuis niet voldoende is. Uw kind heeft een ander soort hulp nodig dan wij als school kunnen bieden. Het ZAT kan ons en u adviseren hoe wij uw kind het beste kunnen helpen. Het ZAT kan ook zelf met een leerling en zijn ouders in gesprek gaan om samen te zoeken naar de beste manier om de ontwikkeling van het kind beter te laten verlopen. Het ZAT-team bestaat uit een jeugdarts van de GGD, een maatschappelijk werker, een orthopedagoog of psycholoog en vertegenwoordigers bureau jeugdzorg en het speciaal onderwijs samen. Als de school het ZAT om advies vraagt, doen wij dit in overleg met u en nadat u toestemming heeft gegeven. Alle informatie die aan het ZAT gegeven en daar besproken wordt, blijft vertrouwelijk. Mocht u geïnteresseerd zijn in meer informatie over het ZAT, dan kunt u een informatiefolder vragen aan onze intern begeleider.